

14de zondag door het jaar

In Jezus' tijd (en trouwens eerder al) had men moeite met de 'alles-of-niks-spiritualiteit' uit het oude jodendom. Het lijkt alsof het voor God nooit goed genoeg is. We lezen bij Matteüs enige dreigende taal over de steden in Galilea die de boodschap van Jezus van Nazareth niet willen aanvaarden en over het vreselijke lot dat hen treffen zal. Wat daar toen (volgens de verhalen) gebeurd is, is onzeker. Maar de boodschap van noodzakelijke inspanning en het dragen van een zwaar juk is kennelijk wat moeilijk geweest. In de tekst van vandaag laat Jezus weten, dat de 'hardheid' reuze meevalt. Ook doet daaraan de eerste lezing denken die de Messias ziet als een nederige persoon, eenvoudig en reizend op een ezel (het vervoermiddel van de arme). Ook dat rijk van vrede lijkt tegengesteld aan wat menig jood zich voorstelde (die geloofde in strijd). 't Is maar net wat je kiest.

Thema: "Het gewicht van je vrije keuze"

EERSTE LEZING uit de Profeet Zacharia (9,9-10)
Zo spreekt de Heer: 'Jubel luid, gij dochter van Sion, juich, gij dochter van Jeruzalem! Zie, uw Koning komt naar u toe, rechtvaardig en zegevierend; hij is deemoedig, hij rijdt op een ezel, op een veulen, het jong van een ezelin. Ik vaag de strijdswagens weg uit Efraïm en de paarden uit Jeruzalem; de strijdboog wordt gebroken. Dan kondigt hij vrede af onder de volken, dan gaat zijn heerschappij van zee tot zee, van de Rivier tot de grenzen der aarde.'

TWEEDE LEZING uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Matteüs (11,25-30)
In die tijd sprak Jezus: 'Ik prijs U, Vader, Heer van hemel en aarde, omdat Gij deze dingen verborgen gehouden hebt voor wijzen en verstandigen, maar

ze hebt geopenbaard aan kinderen. Ja, Vader, zo heeft het U behaagd. Alles is Mij door mijn Vader in handen gegeven. Niemand kent de Zoon tenzij de Vader, en niemand kent de Vader tenzij de Zoon en hij aan wie de Zoon Hem wil openbaren. Komt allen tot Mij die uitgeput zijt en onder lasten gebukt, en Ik zal u rust en verlichting schenken. Neemt mijn juk op uw schouders en leert van Mij: Ik ben zachtmoedig en nederig van hart; en gij zult rust vinden voor uw zielen, want mijn juk is zacht en mijn last is licht.'

OVERWEGING

Soms, dierbare mensen, lees je of hoor je dat we onderhand wel klaar zijn met de aandacht voor de cultuurwending van 50 jaar geleden. In de dagelijkse en wekelijkse media is dat wellicht enigszins waar maar in kringen van academisch onderzoek en opinievorming is het tegendeel waar. Er is een aanzwellende stroom gaande van boeken en andere publicaties. Daarin gaat 't natuurlijk over de vraag hoe het allemaal zo gekomen is, over wat er mis was in de tijd van voor 1940 maar ook wat er juist goed was. Dat laatste is geen nostalgie, maar wordt ingegeven door de vraag of misschien van daaruit een antwoord kan komen op de massale kerkverlating, op de deploreerbare toestand op onze wereld, op de discutabele consequenties van de bijna onbegrensde vrijheidsdrift en het individualisme, op de afkalving van bijna elk gezag, etc. etc. Het gaat om de vraag wat het eigenlijk is dat ons leven belast. Eric Borgman, theoloog van Tilburg, is daarin bekend geworden met zijn boek "GEDACHTEN OVER OPBOUW IN TIJDEN VAN AFBRAAK" en heel recent met zijn boek "LEVEN VAN WAT KOMT", met als ondertitel: "Een katholiek uitzicht op de samenleving". Dan hebben we nog Charles Tayler, een mondiaal gevolgd filosoof uit Canada, die schrijft over de malaise van onze tijd. Als je die dingen leest, word je je ervan bewust dat er veel veranderd is, maar één ding niet, nl. onze tijd als een die gevoeld wordt als een lichte tot zware mentale belasting en dat er in dat opzicht dus niets veranderd is, vergeleken met de tijd van vóór 1960.

Dierbare mensen, daarmee kom ik bij de evangelietekst van zonet. "Mijn juk is zacht en mijn last is licht". Je denkt dan: hoezo? Vergissen we ons dan? Zijn er dan geen bijna on-

oplosbare problemen op onze wereld, in de Kerken, in de samenlevingen? Gaat het daarbij over de dingen die ooit reuze belastend waren maar inmiddels niet meer? Of moeten we er anders tegenaan kijken? Waarover waren de mensen in de jaren '60 zo opgelucht en wordt die opluchting gedeeld door wie die tijd niet meer hebben meegemaakt, – pak weg, zij die jonger zijn dan 50 jaar? Wat we allemaal delen is één ding: er is een collectieve eerbied voor het persoonlijk gewetensoordeel, los van kerkelijke patronage, – bv. inzake de huwelijksmoraal, ook de vorm van kerkbetrokkenheid, zoals kerkbezoek, bidden, biechten en nog een dozijn directieven van de kerkelijke overheden.

Ik vraag het opnieuw: zijn we eigenlijk verlost van een belast leven? Er is heel veel veranderd en er is daarvoor veel waardering, maar niemand heeft sindsdien reden fluitend en onbezorgd door het leven te gaan. De vraag is dan natuurlijk: wat is dan dat juk waarover Jezus van Nazareth spreekt? We moeten weten dat Jezus stelling nam tegen de liefdeloze 'nul-tolerantie' van het jodendom in die dagen. Hij stelde dat iedereen het goede moet kiezen en dat ongeacht de feitelijke keuze elke mens kan rekenen op de barmhertigheid van de Vader. Als Jezus zegt: "Mijn juk is zacht en mijn last is licht", dan gaat het dáárover. Dat was ooit zo en dat zal altijd zo zijn. Maar het geloof is de voorwaarde en precies dát geldt niet meer voor iedereen en overal.

Ik denk dierbare mensen, dat nou net de claim zonder geloof op een eigen gewetensoordeel het leven belast. Je moet het allemaal zelf uitzoeken en zinvol kiezen. Je moet je eigen geborgenheid in het leven scheppen zódra je niet langer de geloofsgemeenschap ziet als het milieu waarin je geborgen bent in God. Ik denk dat dat de crisis van onze westerse cultuur is, althans voor een grote massa, die het geloof en de Kerk ziet als een belastend milieu en daarom kiest voor een eigen gewetensoordeel en een eigen stijl van leven. Dát is écht hard en zwaar.

Het juk dat zacht is en de last licht, ervaar je als je kunt leven in overgave in geloof, – als je kunt leven zonder dat je zélf moet bepalen of bv. je leven voltooid is maar dat je kunt leven in overgave aan de Heer van het leven. Maar pas op. De zachtheid van het juk en de draagbaarheid van de last zijn geen eigen-

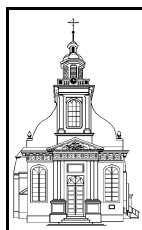
schappen van een overtuiging, dat het er dus niet op aan zou komen hoe je leeft, als toch immers per saldo alles onder Gods barmhertigheid valt. Dat laatste is een addertje onder het gras. Want niet alles is goed ómdat het zelf gekozen is, maar je mag wel leven in rust en vrede als je serieus je geweten volgt.

Dierbare mensen, is het dus eenvoudiger geworden? Het antwoord lijkt me "nee" te zijn, – integendeel, nl. zodra je de dekking van je gewetensoordeel exclusief bij jou zelf zoekt en niet meer bij de geloofsgemeenschap. De ware opluchting en vrede mag je vinden in het geloof, dat ook in geval je keuze ernaast mocht zijn, Gods vergeving klaar ligt.

Dierbare mensen, het zag er 50 jaar geleden zo hoopvol uit. Terecht, er kwam veel ontspanning; het leven werd ruimer, de explosief groeiende economie werkte mee, een massa mensen gingen hun eigen wegen, maar verlieten ook het fundament van hun geborgenheid in een geloofsmilieu dat de opluchting had kunnen voltooien en honoreren. En dat laatste gebeurde niet, – overigens mede doordat de officiële Kerk, niet luisterde maar wegkroop in haar eigen leerstellige veiligheid.

Maar laten we het niet hebben over een schuldvraag, liever over een diagnose van onze cultuur. Het is een ingrediënt van het huidige gelovig en kerkelijk leven. De zachtheid van het juk en de bescheidenheid van de last zitten 'm niet in de vrije keuze voor jezelf maar in je keuze voor een milieu van evangelische waarden. En als je dat gelooft en ernaar leeft, dan kan je nauwelijks iets gebeuren dat je dagen belast. Het juk is zacht en de last licht.

(– Ruimte voor aantekeningen –)

Katholieke geloofsgemeenschap
St. Petrus' banden
Driebergen-Rijsenburg, 9 juli 2017
© Frans E.M. Verhaar pr.